

SZABADSÁG

A MISKOLCZI FÜGGETLENSÉGI ÉS NEGYVENNYOLCZAS PÁRT KÖZLÖNYE.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
SZÉCHENYI-UTCA 45. — WAGNER ÉS SZELÉNYI NYOMDA.
A LAP MEGJELEN MINDEN SZERDÁN ÉS SZOMBATON.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
RUTTKAY MENYHÉRT.

ELŐFIZETÉSI DIJ:
Egész évre 5 frt. Félévre 2:50 frt. Negyedévre 1:25 frt.
Egyes szám ára 7 kr.

A házbéradó országos reformja.

A háziurakra s így a lakókra nézve is nagyfontosságú javaslattal lépett Nagyvárad városa az ország színe elé. A javaslat nem kevesebbet akar, mint a városok legnagyobb terhét, a házbéradót elörölni s helyette sokkal mérsékeltébb házosztályadót léptetni életbe. Az indítvány abból indult ki, hogy az a 62 város és község, hol a házbéradó divik, megszabadítandó ettől a súlyos tehertől s az így előálló kevesebbet, mely a kincstár háztartásának bevételében mutatkoznék, arányosan elosztandó 11.381 község és rendezett tanácsu város között, hol jelenleg a házosztályadó van behozva s hol ilyen módon ez a házosztályadó is magasabb kulcs szerint vetendő ki, hogy a városok terhének megszűnése folytán előálló különbözet elenyésztessek.

Nagyvárad város tanácsa elé *Bordé* Ferencz adó- és pénzügyi tanácsos adott be szakszerű, a kérdés minden oldalát megvilágító tárgyilagos előterjesztést.

A tanácsos véleménye az, hogy a házbéradó alá tartozó összes városok közös törvényt nyújtsanak be képviselőik által, hogy így nagyobb súlya legyen a fölterjesztésnek. E célból ajánlja hogy a törvényhatóságok az intézkedések megtétele végett Nagyváradon *kongresszust tartassanak*, a melynek tárgya az intézkedések megbeszélése volna.

Fölösleges fejegetnünk, mily óriási horderejű ez a javaslat Magyarország összes háztulajdonosaira nézve. Az ingatlanok annyira túl vannak ma már terhelve, a házigazdák oly súlyos viszonyok között fizetik a magas fokozatu házbéradót, hogy siker esetében — a mi együttes erővel remélhető — nagy kedvezményben részesülnének a háztulajdonosok. Nem a házbér, hanem a lakrészek száma után fizetnék az igen alacsony kulcs szerint kivett házosztályadót. S ezáltal bizonyára a lakók helyzete is kedvezőbb lenne, mert a kisebb adóval terhelt háziurak bizonyára a *házbéreket is méltányosan leszállítandók*.

Az adó- és pénzügyi tanácsos érdekes jelentését erre az országos érdekű ügyre nézve itt közöljük:

Tekintetes Tanács!

Az általános házbérvédelmi adó eltörlése iránt a tekintetes tanács hat rozata folytán véleményes jelentésemel tisztelettel a következőkben van szerencsém előterjeszteni.

Mindenekelőtt reá kell mutatnom azon körülményre, hogy az 1868. évi XXII. t.-cz. 3. §-a, valamint az 1870. évi LI. t.-cz. 2. §-a intézkedése szerint minden ház, lakrész és a háznak minden oly helyisége, mely nem a tulajdonos által használtatik, hanem tényleg bére van adva, különbség nélkül mindenütt, tehát ép úgy Debreczenben, Miskolczon, Szolnok, Czegléd, Püspöki, Száldobágy stb., mint Nagyváradon házbéradó alá esik s egyes városok és községek között a különbséget az 1868. évi XXII. t.-cz. 4. §-ának azon rendelkezése idézi elő, mely szerint azon városokban és községekben, hol a tényleg bére adott lakrészek száma legalább felét képezi a létező lakrészek összes számának, a ki nem bérelt épületek is, — tehát a tulajdonos által használt épületek, lakrészek is — házbéradó alá tartoznak, míg ellenben azon városok és községekben, hol az összes lakrészek fele bére adva nincs, a tulajdonosok által használt lakrészek után az 1868. évi XXII. t.-cz. 8. és 9. §., 1875. évi XXXIII. t.-cz. 5. §-a és az 1883. évi XLIV. t.-cz. 12. §. rendelkezéséhez képest a tetemesen mérsékelt házosztályadó vetendő ki.

Ily tényállás mellett az 5257—898. sz. a benyújtott indítvány mellékletét képező adatokat figyelmen kívül kellett hagynom, mert:

a) Az indítvány az 1868. évi XXII. t.-cz. 4. §-ának hatályon kívül helyezése s ebből folyólag Nagyvárad és más hasonló adózás alá vett városoknak az 1875. évi XXIII. t.-cz. 5. §-a értelmében a házosztályadó alá sorozott városok közé felvételei iránt adatván be, a benyújtott adatok nem nyújtanak tájékoztatást arra nézve sem, hogy az indítvány elfogadása esetében az államkincstár bevétele mennyivel kevesebbnék s így a módosításból származó különböző elenyésztesése céljából a házosztályadó mily arányban volna emelendő.

b) Az adatok csakis 11 törvényhatósági joggal felruházott városból és 51 község, fürdőhelyről lettek beszerelve s így arra sem szolgálhattak alappul, hogy az 1897-ik évi állami költségvetésben 10,960.600 frt házbéradóból mennyi a házbéradó s mennyi a házosztályadó, mert hazánkban nem 62 város és község van, hanem 11.381, — már pedig ezen 11.381 község és város közül legalább 6—8000 község vagy városban a házosztályadó mellett az egyes bérebeadott épületek után házbéradó is van kivetve.

Az 1868. évi XXII. t.-cz. 4. §-ának hatályon kívül helyezése s az ezen szakasz rendelkezése szerint általános házbéradó alá vont városok és községeknek az 1875. évi XXIII. t.-cz. 5. §-a rendelkezésének megfelelőleg házosztályadó alá sorozása iránti kérelem indokolt, mert az 1868. évi XXII. t.-cz. 4. §-ának rendelkezése által leginkább azon törvényhatósági joggal felruházott városok lettek sújtva, a melyekben a lakosságnak legalább fele nincsen azon helyzetben, hogy saját házában lakják, tehát vagyoni helyzete nem oly előnyös, mint az 1868. évi XXII. t.-cz. 4. §-a rendelkezése alá nem tartozó városok és községek lakosaié s mégis az idézett törvény által a kevésbé jómódu lakosság nagyobb teherrel sújtatik,

mint az, a ki vagyoni viszonyainál fogva a teherviselést aránylagosan jobban elbírná: holott az adóztatás első alapföltétele, hogy a közterhek egyenlően és aránylagosan viseltessenek, mely alapelv nálunk az 1848. évi VIII. t.-cz. által törvényhozással is megállapítva lett.

De hogy elbírálható legyen az, hogy az 1868. évi XII. t.-cz. 4. §-a rendelkezése alá tartozó városok ezen jogos kérelme teljesíthető e a nélkül, hogy az állami háztartás egyensúlya megzavartatnék, szükséges, hogy mindazon városok és községek, a melyekben az adóztatás az általános házbéradó alapján eszközöltetik, pontos kimutatást készítsenek arról, hogy a tulajdonosok által használt lakrészek után ez idő szerint mennyi házbéradó van kivetve s hogy mennyit tenne ezen lakrészek házosztályadója.

Ezen kimutatások elkészítésére szükség van azért, mert ezek nélkül a m. kir. kormány a felirat tárgyalásába a legjobb akarat mellett sem mehet bele s épen ezen kimutatások által fog igazolhatni az, hogy az 1868. évi XXII. t.-cz. 4. §-ának hatályon kívül helyezése eszközölhető a nélkül, hogy ez által az állami kincstár bevétele elvonatnék. Hogy ezen állításom a tényállásnak felel meg, igazolja azon körülmény, hogy az általam elkészített s beterjesztett kimutatás szerint Nagyváradon a háztulajdonosok által használt, tehát bére nem adott 2157 utcai szoba, 2104 udvari szoba, 198 bolt, 404 előszoba, 2549 konyha, kamara és pincze után 292.446 frt bérértéknek megfelelőleg 43.866 frt 90 kr. házbéradó van kivetve, míg az 1875. évi XXIII. t.-cz. 5. §-a alapján ezen lakrészek után 19.656 frt 80 kr. házosztályadó volna kivethető s így az indítvány elfogadása esetében Nagyváradon az államkincstár bevétele évenként 24.210 frt 10 krral lenne kevesebb, sőt az általános jövedelmi pótdát hozzászámításával is a tehertételek figyelmen kívül hagyása mellett ezen különbözet 31.473 frt 13 krral többet nem tehet.

A kivételre nézve azon véleményt terjeszttem elő, hogy az 1868. évi XII. t.-cz. 4. §-ának hatályon kívül helyezését csak az esetben remélhetjük, ha ezt az általános házbéradó alá tartozó összes városok és községek együttesen kérelmezik a törvényhozó testlettől — ha mindezen érdekelt községek és városokban kimutatattatik, hogy a nevezett t.-cz. 4. §-ának hatályon kívül helyezése s az általános házbéradó eltörlése (épségen hagyásával a házbéradó és házosztályadónak) az állami pénztár minden nagyobb rázkódtatása nélkül keresztülvihető s ha ezen együttes kérelem az érdekelt városok és községek országgyűlési képviselőik által együttesen támogatattatik; mert minden nap látjuk, hogy bár igen fontos és közérdeket képező ügyekben az országgyűléshez felterjesztett kérvények rendes elintézési módja a napirendre térés s igen ritka esetben adatnak ki figyelembevétel végett a szakminisztereknek.

Véleményem szerint tehát előterjesztés teendő a tekintetes törvényhatósági bizottsághoz, hogy az általános házbéradó alá tartozó városok és községekre üdvös mozga-

galom megindítása céljából az érdekelteket összes törvényhatóságok megkerestessenek a végett, hogy az indítványt támogassák, a szükséges adatok beszerzését eszközöljék s ez ügyben, mikor a kívánt adatok beszerezve lettek, a törvényhozás mindkét házhoz intézendő kérvény szerkesztése s a további intézkedések tárgyalása végett Nagyváradon tartandó értekezletre képviselőiket kiküldeni sziveskedjenek.

Kelt Nagyváradon, 1898. évi november hó 1-ső napján.

Tisztelettel

Bordé Ferencz,

tanácsos,
adó- és pénzügyi előadó.

A hamis bor.

Az az odious eset, mely a pécsi *Engel-czég* nevével kapcsolatosan nyilvánosságra került, jóllehet kompromittálja a magyar borkereskedelmet, mégis örvendhetünk, mert *napirendre hozta a borhamisítás ellen való mozgalmat* s megadta az első lökést azokban az akciókban, melynek célja a magyar borkereskedelem hírnevének megvédése, illetőleg helyreállítása.

Csudálatosképen sokakra nézve meglepetés volt az a kép, mely a lepel lerántása nyomán borkereskedelmünk viszonyairól feltárult. Mintha előbb semmit sem tudtak volna azokról az üzelmekről, melyek a hazai borkereskedelem egész vonalán évek óta észlelhetők.

Az óriási filloxera-pusztítás óta a magyar borkereskedelem kezéből ki volt véve az anyag, mely mindaddig keresetének főforrásán szolgált s tulajdonképpen a szétzúllás sorsa várt reá. Az ilyen állapotban, a mikor a viszonyok ugyszólván a megélhetés fenntartására utalják az embereket, a nélkül, hogy a segítségére lehetőséget nyujtanának, leginkább ilyenkor támad a visszaélés, melynek keletkezését akként megérteni s meg-

magyarázni lehet, de azért természetesen helyteleníteni kell.

Hogy az ilyen módon eredt borhamisítás micsoda óriási mértéket öltött néhány év alatt, arról számszerű fogalmat alkotni alig lehet. De kellőképpen jellemzi a borhamisítás óriási méreteit az a tény, hogy a filloxera általános elterjedése következtében *semmivé lett borkermelésünk dacára a magyar bor kereskedelem majdnem teljes mértékben és egész területével fenn tudta tartani a magyar bor vevőközönységét*. A magyar bort ma is épúgy mindenütt s époly általánosan árulják, mint a régi jó időben; csak hogy most olasz lőrét avagy valamely vegyi terméket takar a magyar vignetta. Viszont azonban, ha vevőközönységét megtartotta is, *hitelét teljesen elvesztette a magyar bor*; az évek folyamán belement a nagy fogyasztó-közönység tudatába az a felfogás, hogy az a tulajdonképeni magyar bor, a mely például az Engel-czég pinceszéből kikerül.

A felujulása elején levő hazai bortermelésnek nincsen nagyobb akadályja ennél a felfogásnál. Mert talán semmilyen más kereskedelmi cikk nem igényli annyira a feltétlen bizalmat, mint a bor, melynek adás vétele mindenkor bizonyos mértékben bizalom alapul. És vajjon hogy bizzék az a külföldi kereskedő a felujított szőlők tökéiről származó magyar bor jobb minőségében, a mikor éveken át félrevezették s vevőközönységét a műborhoz hozzászoktatták?

És az árak? A magyar bor árát a késő jövődre nézve is alaposan megrontotta a borhamisítás. Mert például az a külföldi kereskedő, a ki az Engel-czégtől és nagyszámu hasonló társaitól 12—14 forintért vette az ugynevezett *ó bor* hektoliterjét, vajjon mit felel majd annak az ugyancsak pécsi termelőnek, a ki sok ezernyi befektetéssel helyreállítván szőlőjét, az új borért 18—20 forintos árat kér? Természetes, hogy az Engel-félék borát veszi meg, mivel bizalma egyikhez sem lévén, hát legalább olcsón akar vásárolni.

Ilyen helyzetet teremtett a borhamisítás általános elterjedése ebben az országban. Nem volt ez titok a kormány előtt sem, de a harmadéves bortörvény, sajnos, semmit sem segített a bajon; nem akadályozta meg a borhamisítást, sőt bizonyos mértékben a törvényesség külső színét is megadta neki. A termelők hiába panaszkodtak, a hatóságok hiába tüntették meg exemplárisan az egyes eseteket, nagy általánosságban mégis tovább folyt a borgyártás. Pécs, Szegvár, Eger és a magyar bornak egyéb világhírű termelőhelyei most egy-egy központjává lettek a *borhamisítás ipartelepeinek*.

Végre az Engel-féle eset kifakasztotta a sebet s beleláthatunk általa a kelevény belsejébe. A közvélemény felháborodása megtette a kellő hatást s az a nyilatkozat, melyet a képviselőházban Darányi földmivélségi miniszter adott, megindította a *borhamisítás ellen való akciót*. Most már nincs is, a mi feltartóztathatná; a *magyar bor hírnevének megrontói kell, hogy kipusztuljanak az utolsó szálig mind*.

A földmivélségi miniszter erélyes eljárását ígért a borhamisítás ellen. Most már várjuk azokat a sürgős rendelkezéseket, melyek ez ügyben szükségesek. Tisztában vagyunk ugyan azzal, hogy e rendelkezések nyomán semmivé lesz a magyar borkereskedelem (már tudniillik az a borkereskedelem — melyet fentebb jellemeztünk), de másrészt tudjuk azt is, hogy ezt az irtást feltétlenül keresztül kell vinnünk, ha a szőlőfelujítás idejéig tabularasát akarunk csinálni a magyar bor értékesítésének mezején. Nincs, a mi feltartóztasson bennünket ebben, nem lehetünk kiméletek! sok száz borkereskedő kenyérvészése miatt sem, mert sokkal fontosabb a nagy cél és sokkal jelentősebb az a sok millió, a mit a szőlőfelujításra fordítunk, semhogy a visszaélést, még ha ezer ember is élt belőle, tovább megtűrhetnők. A türelemből amugy is már több volt a kelleténél.

Várjuk tehát Darányi rendeleteit. Ha a

TÁRCZA.

Miért irjak? . . .

Miért irjak? . . . Nem olvassa,
Miért dalljak? . . . Nem hallgatja.
Miért néztek a szemébe,
Ha nem vagyok a szívébe!

Volt idő, hogy rám is nézett . . .
Az volt ám csak az ígézet!
Reszkettem, mint kis fa ága,
Mikor madár repül rája.

Reám nézett . . . megszerettem,
A szívónek rabja lettem.
Rabja lettem mindhalálig,
Bár kín, a hogy velem bánik.

A hányszor még kérve kértem,
Fogadjon be a szívében,
Válaszul azt nyertem rája . . .
Odaborult más karjába.

Félreteszem a pennámat,
Elhalgatom a nótámat,
Nem is nézek többet rája,
Ha meghalok is utána!

Berecz György.

De profundis.

— Naplótörredék. —

— A „Szabadság” eredeti tárczája. —

Írta: Várnay Dániel.

(Végo.) — február 16.

Nem tudtam az éjjel aludni, tehetetlenül hanykolódtam az ágyamban; úgy szorított

valami a mellemet s a torkomat fojtogatta. Fölkeltem s tántorogva jártam oda oda a szobában, a fejem zugot . . . mindenre gondoltam. A sok gondolat eszeveszetten kergette agyamban egymást, nem tudott megállapodni, testet öltetni egyik sem, szétfolyt, mint a csepegtetett méz . . . olyan volt az agyam, mint egy zugó, forrongó kaosz. Odáestem az ablak párkányára, kinéztem a csillagos éjszakába, mozdulatlan volt künn minden, csak a holdnak halvány fénye reszketett a megfagyott havon . . . Ugy éreztem, hogy enyhül a fájdalmam, a fejem sem zúgott annyira. Elandolodva szemléltem a ragyogó, tiszta fényű csillagok miriadjait, a melyek olyan szeliden, olyan szánakozva néztek le reám . . . egy halványfényű csillagon akadt meg a tekintetem, talán az enyém volt, mert olyan halványan pislogott; olyan nagyon hasonlított az én haldokló, vonagló lelkemhez.

. . . De úgy látom, hogy töprengek . . . talán gyáva lennék . . . a szerelmem történetét akartam elmondani és még mindig a magam baján siránkozok . . . jobb lesz, ha ha elkezdem . . .

Egymás mellett laktunk, ők diszes, két emeletes palotában, mi szerény, szalmafedeles házikóban; ők gazdagok voltak, mi nem voltunk azok, de szegények sem . . . A mi hosszú, gyümölcsös kertünket egy rozszant kerítés választotta el az övéktől . . . így találkozhattunk. Nem tudom én, hol ismerkedtünk meg, de azt tudom, hogy megszerettem attól a percztől, a mikor megláttam.

Mentem utána az utcán, mint egy kis kutyácska és csodáltam a járását, aranyászke haját, a mely ragyogott a napsugárban . . . az arcát nem sokat láttam eleinte. Félénk voltam, nem mertem vele szembekerülni; és ha meg is történt s nagy bátorsággal feltépkintettem reá s megláttam azt a gyönyörű, kedves arcot, ha beletekintettem mélységes tűzű, fekete szeméibe, megbabonázva sütöttem le szemeimet és futottam el tőle, hogy ne lássam, hogy ne zavarja meg lelkem nyugalmát . . .

De mégis meg kellett vele ismerkednem, egy nyilvános koncerten azt hiszem, — és az ismeretség után gyakrabban találkoztunk. A virágos kertjükben sétált ő, a legszebb virág, én pedig a mi kertünkben a kerítés mellett sétáltam egy könyvvel kezemben. Meghallotta a hangomat, odajött a kerítéshez és átszólt hozzám az ő szép hangján, a mi úgy csilingelt, mint egy üvegharang.

— Jó napot, Kiss ur?

Én magam sem tudom, hogy mit éreztem, csak arra emlékszem, hogy nagy zavaromban valami pár szót hebegtem és nem mertem felnézni arra a két kaczagó szempárra, a mi átlátszott a kerítés széles nyílásán.

— Nem tenne egy sétát a mezőn, Kiss ur?

— csenget a fülembé ismét a hangja.
Nem feleltem rá semmit, csak rohantam ki a kis kapun, a melyen túl az érett kálászok bókoltak felém, mentem ő érte s rövid idő mulva együtt haladtunk a földek közt vezető keskeny mesgyén az erdő felé.

Ah, mi boldogság volt . . .

miniszter szigoruan csinálja meg utasításait s gondoskodik róla, hogy ezeket a *hatóságok* pontosan hajtsák végre s ezenfölül is a magyar *társadalom* a miniszter felhívásának megfelelően támogatni fogja ezt az Augiász-munkát, akkor rövid idő alatt újra tiszta lesz a magyar bortermelés minden visszaéléstől. Akkor aztán sokkal jobb reményekkel folytathatjuk a szőlőfelújítás nagy feladatát.

i.

Szemere Attila beszéde.

Városunk II. kerületének képviselője a következő nagyhatású beszéde kezdett a képviselőházban, mely nagy konsternációt keltett s mind úgy magyarázzák, mint a Bánffy rendszer bukását, melynek súlyedő hajójáról már a patkányok is menekülnek.

A beszédet szóról-szóra alább közöljük: „Tisztelt ház! A közszellem dekadenciában van. (Ugy van! Ugy van! balfelől.) A kormány horribilis abusat követett el, midőn a nemzetet nem nyugtatta meg a kiegyezési politikával. (Élénk helyeslés a bal- és a szélsőbaloldalon. Mozgás a jobboldalon.) Bánffy t. miniszterelnök ur, kinek pártjához eddig tartozni szerencsém volt (zaj a jobboldalon, éljenzés balról. Közbekiáltások: Megtért! Megcsömörlött! Éljen a nagy Szemere fia!) a nemzetet ostentative viszi ama lejtő felé, melyből kimenteni többé nem lehet s nem akad majd államférfi, ki a mentés e nehéz munkájára vállalkoznék. (Zaj és nyugtalanlás jobboldalon. Zajos helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) Gajári Ödön: Micsoda beszéd ez? (Zaj. Halljuk! Halljuk!)

Szemere Attila: A mit a t. kormány ígér a kiegyezés és az önálló vámterület ügyében, az ad graecas calendas fog megtörténni. (Derültség balról. Ellentmondások jobbról.) A kormány politikáját teljesen abszorbeálta a miniszterelnök személyi kultusza és ama

abomirabilis tömjénezés, melytől mindenki undorral fordult el. (Tetszés és taps a bal- és szélsőbaloldalon. Zaj és felkiáltások jobbról: Eddig jó volt a hatalom árnyékába hűselni? Renegát!)

Kubik Béla: Jól beszél! Megjött az esze. (Derültség)

Szemere Attila: Nem beszélek uraim à coup perdu. (Derültség jobbról.) Ha talán a t. szabadelvű párt azt hiszi, hogy ad hominum demonstrálok a dolgot, hát szelidebb tónusban folytatom. (Halljuk! Fáj nekik az igaz szó! Közbekiáltások balról.)

Ivánka Oszkár: Elkapta a szájukból a sajátot. (Viharos derültség.)

Szemere Attila: Az az antagonizmus, mely a többség soraiban lappang, kitör a közel jövőben s nem afficiálok, ha azt mondom, hogy az lesz annak a rendszernek a halála, mely évek óta tobzódik az erkölestelenség posványában. (Zajos ellentmondás jobbról Rendre! Rendre! Elnök csenget. Éljenzés és taps a bal- és szélsőbaloldalon.)

Hock János: Jó étvágyat t. tuloldal. (Derültség.)

Hentaller Lajos: Hát hallgassák meg, hisz az önök padsoraiból beszél. (Zaj.)

Elnök: Csendet kérek. Minden animozitás nélkül kérem a Házat, hallgassa meg a szónokot. (Halljuk! Halljuk!)

Szemere Attila: A legnagyobb anomália az, hogy a t. miniszterelnök ur nem vallja be hibáját (Zaj és ellentmondások jobbról. Halljuk! Halljuk!) és nem nyilatkozik arról, hogy (Zaj és folytonos zugás jobbról) a 67-iki alaptörvény keretén belül se képes a kiegyezés: meghiusulta következtében modus procedendi teremteni arra nézve, hogy az önálló berendezkedés létre jöhessen abban a szellemben, mely Enyedi Lukács képviselő-társam által elfogadott indítványban körvonalazva volt. (Tetszés az ellenzéken. Zaj jobboldalról.)

Gajári Ödön: Nem hallgatjuk meg: menjünk ki! (Folytonos zaj.)

Mellettem éreztem azt ez édes, drága lényt, a ki mindem gondolatom, üdvöm, életem volt . . . láttam az arczán azt az átvillanó, ragyogó sugarat, a mely hajadonná teszi a gyermek-leányt és a boldogító, édes szerelem utáni sejtelmes vágy ébredését jelenti . . . közelebb mentem hozzá s megreszketett a testem gyönyörében, a mint hozzáértem. Ő nyitott ajakkal szivta magába a levegő balzsámát, a mit oda hozott felénk az erdőből a gyöngye nyáresti fuvallat . . . megragadtam a kezét félénken és a szemébe néztem s önkénytelenül a neve szaladt ki az ajkamon.

— Magdolna!

Nem felelt, csak nézett reám ragyogó két szemével, nem szólt; a keble emelkedett gyorsabban s én hallani véltem a szive dobogását. Óh, én balga, azt hittem, hogy szeret, hogy változhatlanul, örökké tartó szerezlemmel szeret, miként én őt . . . én szegény teremtés!

. . . Nem irhatok tovább, mert túlrad a szivem és talán átokra nyilna ajkam s megátkoznám azt, kit jobban szeretek az életemnél . . . s a kit úgy imádok még most is, mint az istenemet.

***

— február 18.

Azt hittem, hogy szeret.

Hihettem is, mert óh, ki tudná megmondani hányszor jártuk be együtt az erdőt, a mezőt, hányszor fogadtuk, hogy örökké fogjuk szeretni egymást, úgy mint a vadgalamb a párját az erdő mélyében, a melynek szerelmes bugása elhallatszat hozzánk, ha a fut-

kározásban kifáradva, leheveredtünk a buja fűben az erdő szélén . . . hallgattuk ábrándozva az erdő zugását, mert megértettük, mert szerettünk, én őt s ő a természetet, de engem soha, engem nem . . . s a hogy fekdültünk ott a fűben egymás mellett, megláttuk a haldokló harangvirágot, a melynek illatát kiszivta a nap égető sugara és elhervasztotta . . . a kis virág haldoklott, mert a virágnak illata a lelke, megsajnálta a haldokló kis virágot és a köny is kicsordult a szeméből . . . Óh, hogy engem nem tudott sajnálni, hogy engem nem tudott szánni.

. . . Nem sokáig lehettünk együtt. Engen elszólított a kötelesség, tanulni kellett, hogy ember legyen belőlem. De mikor távol voltam tőle, akkor is mindig ő reá gondoltam, akkor is mindig övé volt szivemnek minden dobbanása . . . milyen szivszorongva vártam azt a pillanatot, a mikor újra láthatom, újra csókolhatom bársony kezeit s újra elmondhatom, mennyire szeretem, mennyire imádom.

Végre eljött az az idő is.

És mit találtam otthon, a kedves, szeretett leány helyett hideg, előkelő, nagyvilági hölgyet, a ki csak szegyenkezve emlékezhet vissza gyermekkori érzékenységére . . . A mint megpillantottam azt a hideg, márványarcot, úgy éreztem, hogy egy hosszú, édes álomból ébredtem a rideg, iszonyu valóra . . . Fény, pompa kellett neki, nem szív, nem csöndes, boldog családi élet . . .

Nincs erőm, hogy tovább írjak, az emlékek gyötörnek, marczangolják a szivemet . . .

Hangok jobbról: Maradjunk!

Szemere Attila: T. Ház! (Nem hallgatjuk meg! Menjen Polónyiékhoz! kiáltások jobbról. Nagy tolongás a középben. Elnök csenget.)

Zmeskál Zoltán: A kis makranczosok. Hogy berzenkednek. (Halljuk! Halljuk! balról. Nyugtalanlás és tartós zaj jobbról.)

Elnök: Kénytelen leszek a t. képviselő urakat (a jobboldalra mutat) névszerint megnevezni, sőt a legszigorubb paragrafust is alkalmazni. (Éljenzés bal- és szélsőbaloldalon.)

Kubinyi Géza: Nem hallgatjuk meg! (Helyeslés jobbról. Zaj baloldalon.)

Szemere Attila: T. Ház! Meg akarom magyarázni megváltozott álláspontomat (Halljuk! Halljuk! Folytonos zaj és lábdobogás jobbról. Nem kell! Renegát! Irtózatoss zaj.)

Elnök: Csendet kérek . . . (zaj és éktelen ordítás jobbról, Gajári leülvél veri a padot. Papp Géza ökleivel üti az asztalt. A baloldal megdöbbenve áll.)

Szemere Attila: T. Ház! (Zaj és füttyülés. Eláll! kiáltások jobbról.)

Kubinyi Géza: Ez az igazi osztrák reichsrath (Hoch kiáltások az ellenzéken). Elnök a folytonos zajban az ülést felfüggeszti egy órára.

Tudósítónk egy éjjel érkezett táviratban tudatja, hogy a jobboldal Szemerét nem engedi szóhoz jutni s az ellenzék zárt ülést kér másnap. A karzaton a Kossuth nótát énekl az ifjuság és Szemere kendőt lenget feléjük és szemeiben ökölnyi könycsepp ragyog.

Tanulmányuton.

— III. levél. —

Triesztől—Póláig.

Még alig virradt, midőn a Lloyd társaság „Ledo“ nevű hajójára felvonult a kis társaság. A hajó nyolcz órakor indult. A tág trieszti öbölben nem volt tiszta a lát-

és a köhögés, az az átkozott köhögés szakgatja mellemet; érzem, nem sokáig fog tartani kinteljes életem.

***

— Február 19.

Elmentem hozzá másodszor is. Egyedül találtam. — Mikor fölfelé haladtam a lépcsőkön, elhatároztam, hogy lábaim elé borulok és úgy fogok könyörögni szerelmeért . . . úgy tettem és ő . . . ő kikaczagott. Eltolta magától kezem, a mint könyörögve nyujtottam ki feléje . . .

Nem tudtam, hogy mit cselekszem, a mikor megragadtam a karjait, hogy fölsikoltott fájdalomában, majd fülebe mennydörögtem csalfaságát, majd megint könyörögtem, szánjon meg, majd ismét elragadott az indulat és azt hiszem, megátkoztam . . . őt, kit anynyira szerettem; s rohantam el, ki az erdőszélre, a mely arra a boldog idők emlékeztetett, ott borultam le a földre s zokogtam szörnyű kinomban, majd mikor a kastélyra esett tekintetem s őt láttam ismét magam előtt, legyőztem a zokogást és kacagtam tompa, elfuló kacagással, a bárgyúságot, a vakságot kacagtam. Ott lepott meg az alkonyat, abban a kínos lekiállapotban . . . fölláttam s tántorogva, megcsukló lábbal indultam hazafelé . . .

. . . S azóta sorvadok, azóta hervadok, haladok mindig gyorsabban a sir felé.

. . . Meg kell halnom, mert téged szerettelek, a gazdagot, én, a szegény, boldog talan fiu . . .

határ, hamar eltűnt Triest és a miramarei kastély. Gyönyörű sík tenger zárja be a látkör háromnegyed részét, míg balra az isztriai part vonul végig. Pirano mellett haladunk el s 11 órakor Rovignóban kötünk ki. Festői fekvése van a városnak. Házaik hegykőn épültek, míg a Riván egyenesen a tengerből emelkednek ki. Régi, olasz-stílusú házaik vannak, ablakokkal a tengerre, a színek minden változatában. Különböző piszkos város. Délben hagytuk el. A sirokkó, mely már Triestben észlelhető volt, itt már kellemetlenebbé vált, hajónkat a folyton nagyobb hullámok tánczoltatni kezdék. Gyönyörű látvány, a mint a hullámok a partokhoz vágódnak, azokon megtörnek, két, három méter magasba felporzanak. Egy nagyobb hullám után két kisebb, azután ismét nagyobb és így tovább a végtelenségbe. Majd a pólai öbölhöz érünk, hol a víz mindjárt érezhetően csendesebb. A lejárát két oldalán hatalmas erődítés. A hosszú öbölben feltűnik Sta Andrea és Sta Catharina sziget; Sta Andrea szigeten hatalmas erősség (citadella). Majd Póla tűnik fel s tíz perc alatt, miután a hadi kikötő előtt elmegyünk, hajónk horgonyt vet a kereskedelmi kikötőben.

Póla.

Történelme. Hires, régi város, a rómaiaknak virágzó gyarmata volt. Valószínűleg 44—27-ben alapították Kr. e. s akkori neve *Pietas-Julia* volt. Falai között több római császár tartózkodott a város körfallal volt körülvéve s erős fellegvára volt. A cirkus (amphitheatrum) a városon kívül volt, míg a városban számtalan templom (Venus, Jupiter, Minerva stb.), köztük a romjaiban ma is nagyszerű „Augustus templom.” Az akkori város kapui voltak: éjszaka a Porta Junonia, délen a Porta Minerva.

Délután 2 órakor érkezünk meg s kiszállva a partra, rögtön elmentünk gyalog a cirkus (amphitheatrum, megtekintésére. Ez az egyetlen, a mi maga egészében a római közül az istra-dalmát parton fennmaradt.

... Ide teszem a képedet, te nekem üdvöm, mindenem, ide teszem a keblemre, hogy hald és tudjad, hogy tied volt e szív és hogy érted dobbant e szívnek utolsó dobbanása is ...

* * *

— február 21.

... Meg fogok halni! ...

Igen, érted halok, édes üdvöm, a te neved lesz utolsó sóhajom, te lesz utolsó gondolatom.

Gyöngé vagyok ... a testem, lelkem beteg ... a torkom összeszorul, a levegőt olyan nehezen szívom magamba ... már itt van, itt ólalkodik a halál ... érzem, a mint reám teszi csontos kezét ... az arcomat érinti jéghideg lehellete ...

Ne, még ne vigy el az örök elmulásba, kegyelem ... egy óráig ... rövidke ideig hagyj még élni.

... Hallga ... harangoznak ... kocsik robognak az utca kövezetén ... a harang olyan szép, tulvilági hangon szól ... ő, Magdolna megy az esküvőre ... mással ... neki szól ...

... Zugj, zugj, te vén harang ... a te hangod zsongott a bölcsőm felett ... a te hangod kísérje lelkemet a mennyországba ...

... Meghaltok ... isten veled ... Magdolna ... Magdolna ... én lelkem, angyalom ...

— Isten veled! ...

Septimus Severus római császár tiszteletére épült 198—211 közt Kr. u. és 20.000 embert fogadhatott be. Nagy kör alakú építmény, négy kirugó toronyszerű sarokkal, mely valószínűleg lépcsőház volt. Két nagy kapuja közül az egyik, hol az állatok és gladiátorok vonultak be, a másik (a porta Sibirina), hol a holttesteket és megölt állatok temét vitték ki — ma is megvan. Látni annak is nyomait, hogy tengeri csatájára is be volt rendezve az aréna. Maga az aréna külső fala két emeletes és 30 méter magasba nyúlik fel. Tovább sétálva *Sergius* diadalívét pillantjuk meg, majd *Augustus* templomát — mindkettőt rom ugyan — de restaurálják s így fentartják az utókornak. A diadalívet most is restaurálják, állványokkal van körülvéve. A „*Maria Nuova*” sétálva látjuk a temérdek nagy hadihajót, majd a hatalmas dockokat. A dock arra való, hogy, ha a hajót sérülés érte, abban kijavítsák. A hajó beleszik, azután elzárják a tengertől, a vizet dockból kiszivattyúzzák, s a hajó szárazon marad. Felmegyünk a hajóra, mert indulni kell. A kikötés módját vagy elindulását nem írom le, mert tavaly már leírtam. A hajó kiér az öbölből. A csendes viznek egyszerre vége, az *Adria* háborog, hatalmas 3, sőt 4 méter magas hullámokat vág ketté a hajó orra, a hajó rettenesen kezd tánczolni, rettenetes *sirokkó* fúj végig a tengeren, s hátulján a hajónak maradni nem lehet, az embert a szél lefújja a fedélzetről. Egyszerre sajátos látvány. A hajó orra mélyen előttünk lent, a következő pillanatban mi esünk le a mélységbe s a hajó orra van toronymagasságban. Sajátos érzésünk támad, mintha gyomrunkból a lehelleket akarnák kitépni, fejünk pedig elvállva törzsétől s felfelé repülne. „Jaj! tengeri betegség!” kiáltunk s rohanunk a hajó kéményéhez, hol a hajó ingása enyhébb. Itt csakugyan jobban érezzük magunkat.

Xántus Gábor.

(Folyt. köv.)

UJDONSÁGOK.

Császárjubiläum Miskolczon.

Dr. *Tarnay Gyula*, vármegyénk alispánja, a következő levelet intézte a megye tisztikarához:

12818. sz. Borsodvármegye alispánjától.
ai 898.

Blazsejovszky Ferencz apát-plébános decz. hó 2-án Ó cs. és kir. Apostoli Ó felsége uralkodásának 50. évfordulója napján a mindszeri róm. kath. templomban hálaadó istentiszteletet tart s arra a megyei tisztikart meghívja.

Kétségtelen, hogy az 1848. évi december hó 2-ika szomorú napot képez a nemzet történetében, s nem lehet különbség azon nézetben, hogy e napot mint jubiláris ünnepet egy hazafias gondolkozó magyar honpolgár meg nem ünnepelheti.

De másrészt az is kétségtelen, hogy Ó felsége apostoli királyunk uralkodásának történetében 1898. december 2-ika egy nevezetes határkövet képez, miután Ó felsége tényleg ezelőtt 50 évvel kezdte meg uralkodói jogainak gyakorlását s az ötven év előtti trónváltozásnak utólagos törvényhozási szankciója után 30 év óta uralkodik nálunk is megkoronázott királyunk alkotmányosan. alattvalóinak őszinte öröme és büszkeségére.

Habár tehát a megyei tisztikar az 1848. évi december 2-iki eseményeknek, trónváltozásnak s az ezzel összefüggő tényeknek semmiféle jubileumán sem vehet részt s ezen jubiláris ünnepekkel minden közösséget megtagad, mégis midőn forrón szeretett Apostoli királyunk életéért, szellemi és

testi erőinek még hosszú időn át leendő épségéért hangzik fel az ima és tartatik templomi istentisztelet, meg vagyok győződve, hogy a megyei tisztikar minden egyes tagja Felsőcséreg királyunk iránti jobbagyi hódolatát nyilvánítandó, kötelességének ismeri az istentiszteleten való megjelenést.

Midőn e körülményt a tisztikar minden egyes tagjának tudomására hozom, őket az istentiszteletre meghívom, tudatom egyszersmind azt is, hogy a gyülekezés d. e. 9 órakor a megyeház nagytermében leend, honnét a tisztikar főispánunk vezetésével megy a mindszeri róm. kath. templomba.

Miskolcz, 1898. november hó 29-én.

Dr. *Tarnay Gyula*, alispán.

Magyarország koronás királyának: *I. Ferencz József* Ó Felsőcséreg boldogságáért az évnek minden napján szívesen imádkozik a magyar nemzet; mert koronás királyának boldogsága egyszersmind a nemzet boldogsága is. De azon a napon, a mikor ez imádsághoz oly rettenetesen fájó emlékek fűződnek, önérzetes magyar ember nem imádkozhatik. Ilyen nap 1848. december 2-ik napja, a mikor az osztrák császár *Olmützben* kelt manifesztumában az 1848-iki törvényeket megsemmisítette s Magyarországot Európa térképéről kitörölte. Hiába mondja nekünk dr. *Tarnay Gyula* alispán az ő körmönfont körlevelében, hogy a személyt az eseményektől el lehet választani, ez teljes lehetetlenség. Ez csak akkor volna lehetséges, ha a magyar ember lelkéből végkép kiveszett volna az emlékező képesség. Ámde a magyarok lelkében nagyon is élénken él annak a napnak borzalmas emléke. Akkor emelkedett fel a sujtoló kéz, melynek csapásai alatt vértengerben fürdött a nemzet s bitófák termettek! ... A ki ezekkel az emlékekkel imádkozni tud, az csak hadd imádkozzék.

Miskolcz város hazafias polgárai nem imádkoztak a tegnapi napon. Nem imádkozott a tanuló ifjuság sem. Hétköznapi csend és a rendes forgalom volt az utcákon. Az ünnepség mindössze annyiból állt, hogy a mindszeri róm. kath. templomban ünnepi mise volt, a melyen a megyei, városi és állami hivatalnokok egy kis töredéke vett részt. Ünnepi mise volt a minoriták templomában is, a hol a közös hadsereg jelent meg. Az izraeliták péntek estei istentiszteletén is történt némi vonatkozás a császárjubiläumra nézve, a mennyiben dr. *Spira Salamon* beszédet tartott. A városi polgárság egészen távol tartotta magát a jubileumi ünnepegektől.

— **Személyi hírek.** Báró *Vay Béla* v. b. t. t., főrendiházi alelnök és báró *Vay Elemér* főispán Pozsonyból, hol báró *Vay Dénes* főispáni installációján vettek részt, színhelyükre visszaérkeztek. — *Soltész Nagy Albert*, pártunk érdemes alelnöke, a reál-főgimnázium kormányzója, Abbáziából hazatért.

— **Kinevezés.** *Bayerl Győző* m. kir. adóhivatali gyakornok adótisztte nevezetett ki.

— **Halálozás.** Id. *Szendeffy Károly* nyug. sajtó-szentpéteri kir. adótárnok, a kit városunkban is széles körben ismertek, tisztelték és szerettek, kedden, november 29-én Bpsten meghalt. Elhalálzásáról a fájdalom és vesztesség által mélyen lesújtott család a következő gyászjelentést adta ki: Alulírottak ugy saját valamint számos rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel jelentik, hogy a forrón szeretett férj, illetőleg atya, após és nagy- atya, id. *Szendeffy Károly* nyug. m. kir. adó-

tárnok. hosszas szenvedés után folyó évi november hó 29-én déli 12 órakor életének 64-ik és boldog házasságának 27-ik évében jobblétre szenderült. A drága halott földi maradványai folyó évi december 1-én délután 3 órakor fognak a gyászházban: II. kerület, viziváros, Várfok-utca 9. sz. alatt az evang. egyház szertartása szerint megáldatni és a farkasréti temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Budapest, 1898. évi november hó 29-én. Béke hamvaira! Id. Szendeffy Károlyné szül. Szentmiklósy Józsa, mint neje. Ifj. Szendeffy Károly. Elek, Ilona és Mariska, mint gyermekei. Ifj. Szendeffy Károlyné szül. Kerékgyártó Róza, mint menyje. Szendeffy Józsa, mint unoka.

— **Patika-átruházás.** A „Fehér kigyó“-hoz címzett jóhírű gyógytár ismét tulajdonost cserélt, a mennyiben megvette azt Kellner Sándor okleveles gyógyszerész, városunk szülötte, 75.000 forintért.

— **Tiszti estélyek.** A helyőrség tisztikara — min. már jeleztük — a télen négy estélyt fog rendezni és pedig thea- és jelmezestélyt, egy színelőadást és egy nagyszabású hangversenyt. Tiszti bál ez időben nem lesz.

— **A miskolci közművelődési egylet** holnap délelőtt 11 órakor a városháza nagytermében *Soltész* Nagy Kálmán kir. tan., polgármester elnöke alatt rendkívüli közgyűlést tart. A gyűlés tárgyai: 1. Irodalmi szakosztályi elnökválasztás. 2. Főtákar választása.

— **A miskolci izr. nőegylet** a múlt vasárnap dr. *Grósz* Józsefné elnöke alatt közgyűlést tartott. A nőegylet titkárává ez alkalommal *Ferencki* Károly választott meg. Elhatározta a gyűlés, hogy szokásos téli táncestélyét a jövő hó első felében tartja meg.

— **A miskolci ipartestület** betegsegélyző pénztárának igazgatósága f. hó 4-én, vasárnap délelőtt 11 órakor saját tanácskozási termében rendes havi ülést tart a következő napirenddel: 1. A november havi ügy- és pénztárforgalmi kimutatás. 2. Gonda András czipész-segéd kórházi ápolási ügye. 3. A felügyelő bizottság jelentése a pénztár időszaki megvizsgálásáról. 4. A betegápolási költségek fedezéséről szóló 1898. évi t. cz. végrehajtása tárgyában a pénztári orvosokat érdeklőleg kiadott miniszteri rendelet és szabályzat bemutatása. 5. Időközben netán még beérkező megkeresések és magánbeadványok.

— **Hangverseny.** „A diósgyőri m. kir. vas- és aczélgyári alkalmazottak dalegylete“ ma este a gyári vendéglő dísztermében — a gyári zenekar közreműködésével — táncszal egybekötött hangversenyt rendez. Műsor. 1. „Hunyadi László“. Nyitány. Előadja a zenekar. 2. „Csillagos az éjjel nagyon.“ Népdalegyveleg. Előadja a dalárda. 3. „Fauszt“ vonósnyegyes. Előadja a zenekar. 4. „Katonakar.“ Faust dalműből. Előadja a dalárda. 5. „Traviata.“ Egyveleg. Előadja a zenekar. 6. „Balatoni nóták.“ Előadja a dalárda. 7. „Casinó-esárdás.“ Előadja a zenekar. — Hangverseny után táncz. Kezdeté este 8 órakor.

— **Miss Evangeline Florencze, Mizi Muck** és *Miss Carrié Townshend* hangversenye iránt, mely f. hó 12-én lesz a „Seper“-szálló nagytermében, élénk érdeklődés mutatkozik. Az érdekes hangverseny műsora a következő lesz: 1. Beethoven: Mennetto e Presto con fuoco Opus 31. Carrié Townshend. 2. Mozart: L'Amoro (Re Pastore). Evangeline Florencze. 3. Mendelssohn: Koncert für Violine E moll. Mizi Muck. 4. Rubinstein: a) Der Traum. Schubert: b) Frühlingsglaube. Schubert: c) Liebesbotschaft. Evangeline Florencze. 5. Durand: a) Valse de Koncert. Alabieff) Liszt: b) Le Rossignol. Moskowszki: c. Caprice Espagnol. Carrié Townshend. 6. David: a) Charmant Oiseau „Perle du Brésil.“ operából. Goring Thomas: b) Ma Voisine. Evangeline Florencze. 7. Sarasate: Zigeunerweisen. Mizi Muck. 8. Meyerbeer: Om-

bre Leggiera „Dinorah“ operából. Evangeline Florencze.

— **Elkobzott ujság.** A miskolci tanulóifjúság „Pallas“ című szépirodalmi lapját — mint értesültünk — az ügyészség lefoglalta, illetve elkobozta azon czikke miatt, melyben az egyetemi hallgatóknak a mult heti tüntetéseken való részvételét, illetve magát a tüntetést hazafias és dicséretes dolognak nunciálta.

— **Hirtelen halál.** *Rosenthal* József szabót vasalás közben szívszéllhűdés érte; összeesett s mire hozzátartozói észrevették, már halott volt; temetése csütörtök délután ment vegbe.

— **Királyi kegyelem.** Ő felsége a király 50 éves császári jubileuma alkalmából többek között *Boncsér* István miskolci illetőségű közhuszár, ki többszöri szökésért 10 évi várfogságra lett ítélve s büntetéséből 4 évet kitöltött, királyi kegyelmet kapott.

— **Trágya-telep az Erzsébet-téren.** Városunk lakosai és a vidéki népek, a kik a Kossuth-szobor megtekintése végett falaink között járnak, ámulva-bámulva szemlélik: mi történik az Erzsébet-téren? Az egész tért hosszában egy méter mélységre leásták s az így készített óriási gödört telehordják sárral, szemetel, mindenféle állati és növényi hulladékkal. A mennyi büzös mocsár van városunk utcáin, azokat — az Uj város-utca és a Kandia-utcai mocsár-tavak ki vételével — mind lecsapolták, szennyestartalmukat behordták abba a gödörbe. A jámbor falusi nép néma csodálkozással áll meg a városi bölcseségnek eme kertészeten nyilvánuló műremeke előtt s együgyű eszével azt gondolja, hogy azt a tömérdek sarat és mocsarat — ha az isteni gondviselés a Kossuth-szobor mellé helyezte volna — el kellene onnan hordani s oda telepíteni, a hol büzével, miazmaival nem rontja meg az emberek egészségét. Oh, a jámbor falusi lélek nem tudja, hogy ott *parkiroznak*. Mit ért az a buta falusi paraszt a műkertészethez? Fogalma sincs arról: mi az a parkirozás? A parkirozáshoz a városi fogalmak szerint először is *sár* és *iszap* szükséges, ezek képezik azt a felső rést, melyben a gyönyörű díszfák és egyéb dísznövények majd gyökeret vernek. Nagyon szükséges másodsor a *mocsárvíz*. Azon a helyen ugyanis, a hol a gödröket leásták, hajdan egyetlek voltak, a mocsárvíz leszűrődik az épületeknek ott maradt falazataihoz, azokból nagyszerű maltert alkot. Már pedig tudnivaló dolog, hogy a városi dísznövények a hig malterban legszebben virágoznak. Szükséges harmadsor a *szemét*, mely olyan növényi és állati hulladékokból áll, melyek a vegyi felbomlás processzusán még át nem estek. Faluhelyen — igaz — két esztendeig is várnak, míg az ilyen trágyának vegyi átalakulása befejezést nyer s alkalmassá válik a növény táplálására; de a városi dísznövény nem ilyen finnyás természetű, annak mindegy akár sárba fult egerek és patkányok nidegült tetemeivel, akár compost földdel rakjuk körül. Hogy azután ezek a felbomlásnak indult növényi és állati alkatrészek kigőzölgéseikkel megrottják a levegőt, a legveszélyesebb miazmáknak és baczilusoknak termő fészkeivé válnak, az nem baj. A városi nép hozzá van már ezekhez szokva. Annak nem árt. Mi kulcsos Miskolcz város művelt polgárai büszke öntudattal fogunk elhaladni a város legszebb pontján fölhalmozott óriási trágyadomb mellett; fennhangon fogjuk hirdetni a magisztrátus bölcs intézkedését, melylyel a műkertészet díszségére ily ritka s a maga nemében páratlan művet alkotott. És édes reménnyel várjuk a tavaszt, a mikor szindus rubába öltözik a nagy természet s talán ez a nagy *műhabarék* is kiszökdül. Nem hisszük ugyan, hogy az a habarék tavaszra porhanyós földdé válik, mert a télnek világkezdetétől óta mindig az volt a természete, hogy az akár fagyos, akár havas, akár erős volt, mindig *nedvesített*, de sohasem *száritott*. Mind ennek daczára boldogan gondolunk

a műkertészetnek örök titkaira. Ki tudja, minő csodákat fogunk majd látni tavasszal?! . . . Abból a hig habarékból egy varázsszóra hogy fognak kikelni a szebbnél-szebb díszfák, díszbokrok és díszvirágok! És az a buta falusi nép még megbotránkozik azon a dicső trágyatelepen!

— **Tűz.** Csütörtökön este 7 óra tájban tüzet jelzett az örtorony. A tűz a Gordon-utczából nyiló egyik közben volt s egy ház lett a lángok martalékává.

— **Elütötte a villamos.** Szerdán délután nagy csődület volt a Buzatéri villamvasuti kanyarultnál. Egy öreg asszonyt, a ki mellesleg mondva könnyű lábbal s nehéz fejvel botorkált a sinek között, keresve a sár nélküli utat, egyik villamos kocsit elütötte. Szerencsére az anyókanak komolyabb baja nem történt, miután a kocsivezető még idejekorán megfékezte a kocsit, mely csupán a karját ütötte meg egy kissé az öreg anyókanak, a ki ijedtségében annyira jajgatott, hogy végre is a mentők vették pártfogásuk alá s beszállították — kijózanodni.

— **Véres verekedés.** Tegnapelőtt véres verekedést rögtönzött az iparos tanoncok mászáros foglalkozásu része az iskolából kijövet. A verekedés oka gyermekes öszszeszlalkozásra vezethető vissza s így csak kétszeresen sajnálható, hogy az öszszetűzésnek — melynél a késnek és bicskának is kijutott a maga fontos szerepe — egy komolyabban és kettő gyengébben megsebesült áldozata is van, a kiket lakásukon vettek ápolás alá. Óhajtható volna, hogy a rendőrség — miként az azelőtt és más városokban is szokásos és szükséges — arra az időre és azon alkalmakkor, mikor az iparos tanoncok az iskolába mennek, illetve abból eltávoznak, megfelelő *jelenlétről* gondoskodnék, a mit nemcsak ajánlatossá tesz, hanem egyenesen megkövetel az a sok rakoncátlan és fékezhetetlen iparos tanoncz.

— **András napi babona.** A nép közt az a szokás van elterjedve, hogy Andrásnap előestéjén megtudhatja mindenki a jövődjét, különösebben pedig a leányok jövődjeljükét, ha felolvastott ólomot kulcsfejen keresztül vízbe önt az ember. Gyakorolják is sokan ezt a szép szokást. Így jártak el a detki lányok is. Csakhogy igen gyászos eredményű volt ez a szép Molnár Zsuzsára. Neki ugyanis egy nagy kaszát és halálfejet mutatott a vízbe öntött ólomdarab, a min annyira elremült, hogy kerülte az embereket. Folytonosan halottas dalokat énekelt, tegnap, pedig mi alatt a házbellek távol voltak, elkeseredésben gyufa-oldatot ivott. Szerencsére nem volt halálos eredményű ez az elkeseredés szülte elemésztesi kísérlet, miután a szomszédok észrevették és ápolás alá fogták.

x **Nagy Béla** fodrászterme (Széchenyi utca 55. szám) *pontosan és tisztán* szolgálja ki a közönséget. *Az arcabőr megsértése teljesen ki van zárva.* A legújabb hajfésülések csakis ott készülnek. *Tyukszemek sikeres eltávolítása.* Elegáns berendezés. stb. stb.

x **Gaál Károly** mai hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

x **Gyönyörű ehető és ragyogó kará csöyfadisz** nagy választékban jutányosan a Megay czukrázdájában kapható, a hol ünnepi dísz- és mákos-p tők is megrendelhetők.

x **Egy használt, jó karban lévő tűzmentes** pénzszekrény megvételre kerestetik. Czim a kiadóhivatalban.

x **Klein Sámuel** órás lapunk mai hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

Színház, irodalom, művészet.

** Irodalmi esemény. (A Nagy Képes Világtörténetről.) Esztendő munkája lesz, míg teljességében fekszik majd előttünk az a hatalmas munka, melyet dr. Marczali Henrik vezetése alatt a mai történetírás legjobb mesterei írnak, a Franklin társulat és Révai Testvérek irodalmi intézete pedig most kezi füzeteként a magyar közönség körében terjeszteni. A ki csak az első füzeteket látja, még nem lesz vele tisztában, hogy éppen nemzeti szempontból micsoda korszakos lépését jelenti ez a munka a magyar tudományosságának, mert ezek a füzetek még ott járnak az emberiség bölcsője körül, s nem tüntetik fel ennek az új világtörténetnek azt a legbecsesebb alkotását, hogy nemzeti szemmel kutatja s kíséri mindenhol a magyarság életét, szereplését, a világgal való összeolvadását. A magyar nemzet ugyanis kései gyermek s öreg népek döltek már a sirba, mikor ő még csak először látta a napvilágot. De innen aztán egészen új a módszer és az olvasó ámulva fogja látni, hogy a világ nagy koncertjében hogyan rezeg végig az a kis melódia, mely nekünk legbecsesebb, mert a mi melódiánk, a mi történetünk.

A **nemzeti szem**, mely a nagyvilági sokadalomban is meglátja a kis magyarságot, mint gyermek az édes szülőjét, az teszi ezt az új világtörténetet teljesen magyarrá s a közönség már a munka derekán észre fogja venni, hogy ez az első világtörténet, a mely igazán magyar.

De tájékoztatást ad már az első füzet is, a melyben dr. Marczali Henrik becses előszava így vázolja a munka tervrajzát:

„Szép és költői volt a classikus világ felfogása, mely az emberiség bölcsője közé helyezte az aranykort. Mély értelmű a bibliai hagyomány, mely a paradicsom kertjében látta az első emberpár hazáját, honnét Isten haragja űzte ki és tette „e munkás világ bele“. Talán még elragadóbb a múlt század bölcselkedőinek álma, hogy az emberiség a felvilágosodás útján ellenállhatatlanul halad a boldogság és tökéletesedés magasztos céljai felé. De a történetírás hiába keresi az Édent a földön: legrégibb hagyományaink is háborúról, pusztulásról, inségről szólnak. A haladás végtelenségét sem látja teljesen igazolva. Nagy, a miénkhez hasonló kultúrák veszttek el; nem mindig volt a jobb az erősebb is. Észleljük az egyes nemzetekben felmerülő, erőre jutó életjelenségeket, látjuk őket küzdeni, győzni, majd elomlani. Bukásuk okait megtaláljuk magukban, megtaláljuk a helyettük felülkerekedő eszmék nagyobb erejében és hatásában. De oly határozott elvet, mely akár folytonos hanyatlást, akár folytonos emelkedést jelölne, nem lelünk. A történet lényege a küzdelem, a változás; míg az emberiség él, ép oly kevéssé ismerheti a mennyország csendjét, mint a sir nyugalmát. Értjük be ezért a fejlődés szerényebb nevével, vizsgáljuk a tényeket, örvendjünk az emberi lélek sokféle tevékenységének szemléletén: a legrejtettebb okok, a legmélyebb és legáltalánosabb törvények felderítésére tudomány nem vállalkozhatik.

Lemondáson, gyengeségünk fájdalmas beismerésén kezdjük. De midőn szűkebbre vontuk a határt, kizárva körünkből mindazt, a mire csak a vallás vagy az elvont elmélkedés mondhat kész feleletet, még mindig óriásinak, szinte megdöbbentőnek látszik feladatunk. Nagyobbat ennél alig tűzhet maga elé az emberi elme.“

Midőn így szűkebbre vonta a határt, sokkal határozottabban folytatja:

„Az emberi közösség élete az, melynek megismerése feladatunk. Egyének, rendek, sőt nemzetek is csak annyiban érvényesülnek, a mennyiben munkájuk az egészre visszaható. Egy embernek vagy nemzetnek élete csak annyiban történet, a mennyiben

része a világtörténetnek. Magában, külön állítva érthetetlen, előzményeit, hatását csak az egésznek reá való befolyása és az, mivel munkájával az egésznek fejlődéséhez járult, magyarázhatja meg.

Nem zárja ki ez a felfogás az egyesek, osztályok és népek művének méltánylását. Minden, a mi történet, egyes embertől indul ki, mindennek előbb aránylag csekély körre van hatása, csak aztán szövődik be az egész kornak tudatába és válik küzdelem és átalakulás útján általános történeti ténynyé. A mi az egyén vagy nemzet életéből nem az ilyen munkára vagy küzdelemre érdekesség — ezek az irányító momentumok az előadásban s mintha a tudományos czélt a művészet még inkább elő akárna segíteni, az illusztrációknak igazán kimeríthetetlen bősége tarkítja az elmondott eseményeket. S ezek nem a sablonos megszokott illusztrációk. Nem azok az elképzelt, hazug képek, a melyekben több a fantázia, mint az igazság és szépség, hanem csupa olyan művészi reprodukció, mely az egykorú emlékeket, a világ összes muzeumaiban szétszort történeti ereklyéket hozza az olvasó szeme elé. Valósággal úgy van, hogy a historikus elbeszélését olvasva, elvonul az olvasó szeme előtt a világ minden muzeuma s a kellő helyen megmutatja mindazokat a csodás ereklyéket, melyek abból az időből írásban, képen vagy kőben ránk maradtak. Soha szebb és teljesebb galéria nem kínálta még a látványosságait publikumnak, mint a Nagy Képes Világtörténet képgyűjteménye. Az embernek a történet olvasása közben az az érzése támad, hogy átálmodja magában az egész világ életét és újra látja mind azt a csodát, a mit elmúlt és új világon kultúrája megteremtett.

A ki ezt a Nagy Képes Világtörténetet könyvtárába igtatja, mintha egy muzeumot vinne a házába. S olyan csodás muzeumot a melyben a képek és tárgyak maguk is ékeken beszélnek s azonfelül a tudomány legjobb mesterei a legteljesebb kommentárt adják melléjük. Gyönyörűsége lesz a szemének, gazdagodása az elméjének. A legigazibb házi kincs.

** Színház. Kedden Halévy nagy operája, a „Zsidónő“ ment szép számu közönség előtt, harmadszor. A szereplők az előző előadásokhoz hasonló buzgalommal látták el szerepeiket s *Dajka* első felvonásbeli trémázásait leszámítva, az egész előadás magas színvonalon állott. A közönség *Kozma* Pistát, az est hőst, többször tapsolta a lámpák elé s a felső kereskedelmi iskola felső osztályától csinos babérokoszorút is kapott. A közönség *Huber* karmestert is meglepte egy koszorúval, a ki valóban rászolgált erre a kis meglepetésre, első sorban lévén az ő érdeme az opera kifogástalan színrehozatala. *Hcvessy* Janka, *Gergely* Gizella és *Staud* Margit mindannyian szép hatással énekelték nehéz szerepeiket.

Szerdán premiére volt: Bisson 3 felvonásos boházata, a „*Hálókocsik ellenőre*“, a melyet csütörtökön meg is ismételték. A francia humoristának e boházata egyike a leg-sikerültebb alkotásainak. Tele van humoral, ügyes, kaczagató jelenetekkel, anélkül, hogy túlzásba menne át egyszer is. A darab meséje röviden az, hogy Godofroid György, a ki különben nős ember, beleszeret egy fiatal leányba s hogy feleségétől, a kit mint özvegyasszonyt vett el s a ki előtte folyton első férjét magasztalja, megszabaduljon, egy ügyes fortélyt talált ki. Hogy feleségét elhagyhassa minden héten pár napra, elhítteti vele, hogy ő hálókocsi ellenőr. Természetesen a távollétet a leánynál tölti. A turpisság azonban kiderül, miután Godofroid Alfréd, a hálókocsik igazi ellenőre, megtudja, hogy ez az ember az ő állását bitorolja. A két ellenőr, már tudnillik az igazi és az ál, találkoznak egymással s ebből származik aztán a mulatságos jelenetek végtelen sora, a mely mindvégig állandó derűtségben tartja a nézőt.

A darab színrehozatala s az összjáték pompás volt, dicséretére a rendezőnek, *Könyves* Jenőnek, a ki a darabban, mint az ellenőr személyesítője is jeleskedett, fényes bizonyítékát adva sokoldalú tehetségének. Eleven, könnyed játékával végig lekötötte a közönség érdeklődését maga iránt. *Gazdy* Aranka szintén szép sikert ért el könnyed szerepében, nemkülönb *Nagy* Vima, ki pompás anyós volt, továbbá *Ebergényiné* és *Tomcsányi* *Palágyi*, az igazi ellenőr, hasonlóan korrekt alakítást adott. Az epizód szereplők is, mint *Mátrai*, *Szepesi*, *Sarlai* és *Szatmári*, mindannyian erős támazai voltak a darab sikerének. Nagyon ügyes volt *Virgay* Boriska Angéla kis szerepében s dicséret illeti a fonográfhang-utánzó *Köszegit* is. Általában minden szereplő különös jókedvvel játszott és semmi kifogásolni valót nem hagytak maguk után.

Pénteken, azaz tegnap „*Dreyfuss kapitány*“ adatott népeledadásul, félárban.

** Színházi heti műsor. Szombat, decz. 3. „*Gésák*“, operett. — Vasárnap, decz. 4. Ugyanaz. — Hétfő, decz. 5. „*Czigány*“, népszimű, félárban. — Kedd, decz. 6. „*Nőszabó*“, bohózat. — Szerda, decz. 7. „*Szép Heléna*“, operett. — Csütörtök, decz. 8. „*Kaméliás hölgy*“, dráma. — Péntek, decz. 9. „*Három Kázmér*“, bohózat, félárban. — Szombat, decz. 10. „*Eleven ördög*“, operett. — Vasárnap, decz. 11. „*Ezredtrombitás*“, vigjáték.

** „Kilométer táblázat.“ Egy olyan hézagpótló könyv hagyta el nemrég a sajtót, mely nélkülözhetetlen a bíróságok, anyakönyvvezetők, jegyzők, pénzügyőrök, csendőrség stb-ieknek, sőt felette ajánlatos magánosok részére is: „*Borsodvármegye községeinek egymástól távolságát feltüntető kilométer táblázat.*“ Szerkesztette: *Horváth* Béla kir. mérnök. A 460 oldalas könyv betűrendben tünteti fel egész Borsodmegye községeinek (a pusztákat és tanyákat sem véve ki) egymástól távolságát és beosztása olyan egyszerű, hogy a legkisebb nehézség nélkül, az első tekintetre, bárki is megtalálhatja benne a keresett távolságot. A könyv megrendelhető kiadóhivatalunknál (*Wagner és Szelényi nyomda*). Ára 2 frt.

CSARNOK.

Emlékszel-e? . . .

Emlékszel-e, hogy kérdeztem :
— Mért szeretlek én úgy téged?
Mért van az, hogy folytonosan
Előttem lobog a képed?

Bármily távol vagyok tőled,
Gondolatim hozzád szállnak
S mint fészken a fáradt madár
Nyugalmat találnak nálad.

Hogyha bánat dulja lelkem . . .
Egy sötét multon merengve
S a mi enyhületet adna .
Nem jön már köny a szomombé.

Óh, ilyenkor úgy szeretném
Tőled ismét megkérdezni,
A mire nem adtál választ :
— Mért is tudlak úgy szeretni?!

T. Erzsi.

„Egy öngyilkos.“

Tehetség voltál; hü szív s jó kedély —
Ugy fájt szívünk, mikor eltévedél,
Mikor azoknak játékábja lettél,
Kiket — akár mi — te is megvetettél.

Mint álomkóros, vándorlál te rég,
Élted s magad már alig ismeréd,
De lelked egy bus órában felébredt
S megundorodtál: — nem kell ilyen élet!

S szeretteidnek sirján meghalál —
Ujból a régi férfit valál!
Megálltál hősként a végső határnál.
Légy érte áldott . . . jobb a sír a sárnál!

Szabó Lajos

Szerkesztői üzenetek.

— A szerkesztőség névtelen levelekre nem válaszol és kéziratokat vissza nem ad. —

Buzavirág. Tórszüke miatt jelenleg hosszasan nem felelhetünk, lehet, hogy alkalomadtán megadjuk a kimerítő választ, ámbar ez a levele szellemesség dolgában nagyon messze áll az előbbiektől.

N. Sándor. A küldeményt köszönettel vettük. Az „Egy házasság“nak csak később kerithetjük sorát, miután előtte már több van beosztva közlésre. A levélben omlítottakat magunkévá tesszük.

Sz. Lajos. „Melyik győz“ című verse, sajnálatunkra, nem közölhető. Kétségtelen, hogy szépen folyik a verselése, külsőleg az egész göröülékeny, a rímek is elég jól esengenek össze, de mind ezen jószágokat agyonüti a tartalmatlanság és érthetlenség. Az előbb küldötték egyikét felhasználjuk.

H. I. A „Hiszed-e“ című költeményt még átjavítással sem használhatjuk fel, annyira gyöngö.

T. R. A „Hulló esillagok“ és „Egy fenyő“ helyett valami másfélét kérünk, mert ezek még csak meg sem közelítik a már közzétett versének jószágát.

D. Hugó. Kovács Herman (Flótás), lapunk volt dolgozó társa, jelenleg Kassán van, mint egy éves önkéntes s így természetes dolog, az ön által említett cikket nem ő írta, miután október 1-étől kilepott. Hogy kicsoda a cikk szerzője, azt el nem árulhatjuk, miután az illető inkognitó kíván maradni.

Habitué. Kérdésére a feleletet megtalálja jelen számunk színházi rovatában.

Temetem a képed. A közlendeők sorába tettük. Nenőke. (D. J.) Válogatni fogunk belőlük.

Uj előfizető. Már egyszer s más név alatt megüzentük önnek, hogy ilyen szerelmi ügyekbe be nem avatkozunk. Cselekedjék a saját maga belátása szerint; elvégre is egy huszonhat éves férfinak már megvan a magához való ismerete és tudása, vagy legalább is meg kell lennie. A szerkesztői üzenetek rovata nem arra szolgál, hogy benne o

fajta egyéni dolgokat tárgyaljunk. Fáradjon be esetleg hozzánk a szerkesztőségbe s ha részletesen elmondja a történeteket, talán szolgálhatunk majd némi felvilágosítással.

Munkatárs. Ez idő szerint semmiféle hely nincs szerkesztőségünkben üresedésben, minélfogva szives ajánlatára, legnagyobb sajnálatunkra, nem reflektálhatunk.

Desiderius. Karácsonyi s ámunokban felhasználjuk. Köszönet.

Felhívás.

Ismételve felhivatnak mindazok, kik a ház bér adóra vonatkozó vallomásukat a már közzétett határidőben be nem adták, hogy ezt a vallomásukat 8 nap alatt annyival inkább adják be, mivel ellenkező esetben adójuk a törvényben meghatározott súlyos következmények terhe alatt — hivatalból fog megállapítani.

Kelt Miskolczön, 1898. november 30-án.

Miskolcz város adópénztári hivatala.

Árlejtési hirdetmény.

Miskolcz város képviselőtestületének f. évi 139. sz. a. kelt határozata folytán a város területéről a háziszemét hihordásának elvállalására nézve 1898. év december 22-én d. e. 10 órakor zárt ajánlatok elfogadása mellett árlejtés tartatik.

Az évi kikiáltási összeg 5000 frt.

A vállalat bérleti ideje 1899. év április 1-től hat egymást követő év.

A kitűzött árlejtésig Pallaghy Béla v. első tanácsnokhoz benyújtandó zárt ajánlathoz bánatpénzü 500 frt készpénzt vagy megfelelő értékű biztositékképes értékpapír csatolandó.

Az árlejtési feltételek, a hivatalos órák alatt, Pallaghy Béla v. első tanácsnok hivatalos helyiségében megtekinthetők.

Kelt Miskolczon, 1898. november 20-án.

A városi tanács:

Soltész, polgármester.

Zálogüzlet-beszüntetés.

Alulírott zálogház-tulajdonos tudomására hozom az érdekelt feleknek, hogy

zálogüzletemet

1898. évi december hó elsejétől törvényesen beszüntettem; ennélfogva felhívom a közönséget, hogy zálogtárgyaikat minél előbb kiváltsák, mert ellenesetben el fognak árvereztetni.

Az üzlet nyitva van délelőtt 8—12-ig, délután 2—4-ig.

Miskolcz, 1898. december 2.

Guttman József,

zálogház-tulajdonos.
Széchenyi-utca 96. szám.

Alsó-Gordon-u. 29. sz. a. levő

H A Z

örök áron eladó.

Czím a kiadóhivatalban.

Lef. Lancaster fegyvertöltények.

A téli idényre.

Van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlani az „Eperjesi Népbank“ cserépkályháit, melyből bizományi raktárt tartok, a hol készen felállított kályhák megtekinthetők és kívánatra azonnal felállítatnak jótállás mellett, kitűnő szerelő által, ki javításokat és átrakásokat is eszközöl. gyártmányu. — Légelzáró gyapot, szabályoztatok egyszerű fa- és közszenfűtésre. Takarékkonyhák, kitűnő át eltart. — Legújabb gummi lópatkó-sarok, a melynek használatánál nem jöhet elő a ló elcsúszása tükör síma jégen sem, az aczéllal egyenletesen kopik.

— A korcsolyák már megérkeztek —

a legújabb és legkitűnőbb kivitelben, n. m. Rolland, Jacson, Gassella, Kondor, Mercur és Halifax, valamint közönséges minőségű is.

A beállott vadászidényre ajánlom nagy készletben levő jól belőtt vadászfegyvereimet, a melyek a legjobb hírnévnek örvendő Lüttichi puskaművestől valók, bámulatos olesó áron.

Kitűnő, jó és czélszerű amerikai patkány-csapdák és méreg.

Lombfűrészek és hozzá való deszkák, furók, reszelők, ráspolyok, diszítési eszközök, vasalások és egyéb hozzá tartozó apróságok.

Tisztelettel:

MERKL GYULA,

vas- és fegyverkereskedő.

Vidéki rendelvények postafordultával és pontosan eszközöltetnek.

Northon- és mély kutak, szivattyúk és csövek.

Vadász és szobafegyverek.

Lő- és robb-por, serét.

ÜZLETMEGNYITÁS!

Üzletmegnyitási jelentés!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására adni, hogy helyben, a **Nagy-Major-utca 36. szám alatt** egy, a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

polgári borozót és éttermet

nyitottam.

A midőn ezt a nagyérdemű közönség tudomására hozni szerencsém van, kérem, hogy becses pártfogásával meg tisztelni sziveskedjék.

Maradok kiváló tisztelettel:

Gaál Károly,
vendéglős.

ÜZLETMEGNYITÁS!

INGYEN!!

minden fizetmény nélkül perfekt tanítás francia nyelvben 3 esetleg 6 hónapig próbaképen.

Beiratkozás levelező-lapon következő jeligével:

N. L. 36. posterestante Miskolcz.

MINDEN SORSJEGY UTANFIZETÉS NÉLKÜL
MIND A 6 HUZÁSON JÁTSZIK.

ÚSÁGIROK SORSJÁTÉKA

FŐNYEREMÉNY
100.000
KORONA
ERT.

5 NYEREMÉNY 20.000 KORONA STÖB

AZ ÖSSZES NYEREMÉNYEKET KIVÁNTATRA 20% LEVONÁSSAL
AVALLALAT KÉSZPÉNZBEN VISSZAVÁSÁROLJA

EGY SORSJEGY ÁRA: 1 KORONA

Huzás már 1899. január hó 4-én. Sorsjegyeket ajánl:

Falkenstein Soma

Miskolcz.

Női, férfi- és gyermek-fehérenemű.

Kedvezőbb alkalom még soha nem volt,

a mennyiben sikerült egy világhírű rumburgi vászongyárosnak teljes vászonkészletét féláron alól megvennem, mi által azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy — míg a készlet tart — t. vevőimnek

bámulatos olcsó árban adhatom.

1 vég 54 rőfös valódi rumburgi vászon, közép vastagságu, 12.60 krtól kezdve.

A vászon tartósságáért kezességet vállalok.

Egyben értesitem t. vevőimet, hogy a

KARÁCSONYI NAGY KIÁLLITÁS

már megkezdődött s a raktáron gyönyörű új divatu s csakis a legjobb minőségű áruk vannak, melyek a bevásárlási áron alul adatnak el.

Kérve szives látogatásukat, maradok

kitünő tisztelettel:

BARTA JENŐ

női divat-, vászon- és kelengye-áruháza.

Menyasszonyi kelengye 50 frt.

NÉVJEGYEK, ELJEGYZÉSI TUDÓSITÓK,
LAKODALMI és BÁLI MEGHIVÓK
olcsón és izlésesen készülnek:

Wagner és Szelényi könyvnyomdájában

Miskolczon, Széchenyi-utca 45-ik szám.

SCHWEITZER TESTVÉREK

varrógép és kerékpár nagyraktár.

Központi raktár és iroda

MISKOLCZON.

FIÓKÜZLETEK:

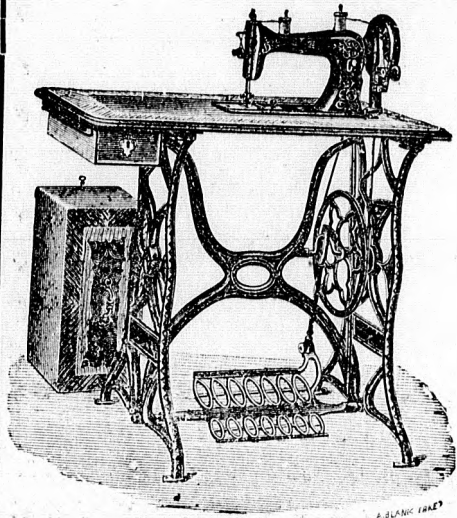
* DEBRECZENBEN * és * EPERJESÉN. *

AJÁNLUNK:

Minden rendszerű varrógépeket himző készülékkel családi használatra, női és férfi szabóknak, cipészek-, eszmiadiák- és kalaposoknak stb. stb.

Eredeti amerikai Wheeler Wilson D. 12. számú

a legtokéletesebb varrógép bormunkákhoz, a legjobb és legtokéletesebb szerkezetű

SINGER

karikahajós-, körhajós-, Howe- és

Cylinder-rendszerű

varrógépeket,

kényelmes részletfizetésre is a legalsó

gyári árakban.

Nagy mechanikai varrógépjavitó-műhely,

Kerékpárokat téli gondozás és megörzés végett elvállalunk.

Kerékpárjavítások, nikkelezések, emallirozásokat stb. a téli idény alatt leszállított áron eszközöltetünk.

Óvadékképes pénzbeszedő és ügynökök felvételnek.

OOOOOOOOOOOOOOOOOO

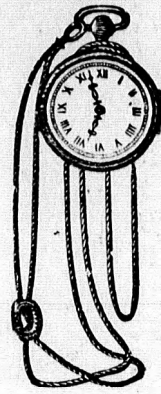
Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy helyben,

Széchenyi-utca 145-ik szám alatt

Stamberger-féle könyvkereskedés volt helyiségében a kor igényeinek teljesen megfelelő

Órás-üzletet

nyitottam. — A midőn ezt bátor-kodom becses tudomására juttatni, legyen szabad megemlitem, hogy a helybeli piacon 9 évig működtem.

Gazdagon felszerelt raktárban mindennemű irodai, inga-, ébresztő órák, valamint arany és ezüst zsebórák a leg-nagyobb választékban kaphatók.

Javításra — bármily szerkezetű fali és zsebórákat — elfogadok s azokat gyorsan és pontosan elkészítem.

Egy évi jótállást vállalok — törésen kívül — bármely nálam vett vagy javított óráért.

Magamat a n. é. közönség szíves pártfogásába ajánlva, maradok

kiváló tisztelettel:

Klein Sámuel

órák,

Széchenyi-utca 145.

OOOOOOOOOOOOOOOOOO

OCCASION!!

A nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, hogy a közelgő karácsonyi évadra sikerült egy nagyobb mennyiségű

rőfös- és divatárut

olesó árban megszerezni, mit a nagyérdemű közönségnek az állábbi

rendkívüli olcsó árakban árusítok el.

Egy teljes ruhára való gyapjukelme minden színben	95 kr.
Egy teljes ruhára való gyapju posztó minden színben	1.65 „
Egy teljes ruhára való gyapju-mohair minden színben	1.75 „
120 cm. széles gyapjukelme minden színben, méterje	48 „
120 cm. széles posztókelme minden színben, méterje	60 „
Egy teljes ruhára való jó mosó barchet minden színben	95 „

Egy teljes ruhára való jó mosó piquebarchet minden színben	1.50 kr.
Egy vég jó minőségű vászon, 30 róf	3.50 „
„ „ „ „ 3/4 vászon, 30 róf	4.50 „
„ „ „ „ valódi irlandi „ 30 „	5.75 „
„ „ „ „ jó minőségű kanavász, 30 „	3.50 „
„ hat sz. kávé-teríték minden színben	1.25 „
„ „ „ ebéd-teríték, jó minőségű	2.50 „
„ dezt. vászon zsebkendő, jó minőségű	75 „
„ „ „ batiszt „	1.60 „

Fekete kelmék minden árban.

Azonkívül még számos rendkívüli olcsó cikkek vannak raktáron.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve, vagyok

tisztelettel:

ROSENBERG MÓR, rőfös- és divat-áruháza

Miskolc, Széchenyi-utca 96. sz. (Erdey Kálmán vaskeresk. szemben.)

Stowasser János

csász. és kir. udvari szállító, hangszergyáros.

Egyesgyedűl szabadalmazott, javított TÁROGATÓ feltalálója.

Budapest II., Lánchid-utca 5.

Hegedűk 3, 4, 5, 6, 8, frttól feljebb.

Kijátszott régi mesterhegedűk 20, 25, 30
40 frttól feljebb.

Gordonkák 8, 10, 12, 15 frttól feljebb.

Czimbalmok erőteljes, csengő hanggal 35 frttól 300 frtig.

Tárogató ősi magyar hangszer.

Szárnykürtök és trombiták 14, 18 és 20 frt.

Harmonikák erős orgonahanggal 3, 4, 5, 6, 8 frttól felj.

Hegedű vonóval és tokkal 8 frt

Javítások pontosan és legolcsóbb árban eszközöltetnek.

arok részére szükséges hangszerek előnyös fizetés
feltételek mellett a legjutányosabb árban szállítanak.

— **Árjegyzékek ingyen és bérmentve.** —

Harmonikákról külön árjegyzék kérendő.

CASCARADIN

RADITZ,

legjobb szer **SZÉKREKEDÉS, GYOMOR- és
MÁJBAJ, ÉTVÁGYTALANSÁG, SÁRGASÁG,
ARANYER, ELHIZÁS, VÉRTÖDULÁS és
FEJFÁJÁS** ellen, kitűnő **VÉRTISZTÍTÓ.**
Orvosi tekintélyek által kipróbálva és ajánlva.
1/2 doboz 60 kr., egész doboz 1 frt 10.

Az összeg előzetes beküldése esetén bérmentve.

MIRTUS-CREME

úrv. védve

zslirtalan és ártalmatlan finomító és szepítő
KÉZ- és ARC-CREME.

Nappal is használható!

Ellátóit minden **BŐRHIBÁT, ugm. SZEPLŐT,
MÁJFOLTOT, BŐRATKÁT, BŐRHÁMLÁST, PATTANÁST**
stb. — 1 tégely ára 1 frt. — hozzá

PULCHERADINPOUDRE

1 doboz 50 kr., (fehér, rózsá vagy oréme.)

PULCHERADINSZAPPAN

bőrnemlő, remek illatu, nagyon tartós. 1 drb
40 kr., 3 drb 1 frt 10 kr.

MIRTUS-FEHÉRÍTŐ

vörös kezek, barna kezek, vörösdőit arc, orr
ellen az egyetlen gyógyszer. 1 üveg 2 frt.

— Számtalan elismerő levél! —

Készíti és szétküldi:

RADITZ RÓBERT gyógyszer-
tára **BUDAPEST,**
VIII. József-körút 64a.

Raktáron:

az ország nagyobb gyógyszer-táraiban.

Legújabb

női ruhakelme különlegességeket

valamint

fekete szöveteket és színes női posztókat

minden ízlést kielégítő nagy választékban ajánl

igen jutányos szabott árak mellett

Feldmann Sándor

női divatárúüzlete

Budapest, V. ker., Bécsi-utca 6. szám.

Minták ingyen és bérmentve.

OSAN Legjobb a szájnak és fogaknak.
Antiszeptikus, konzerváló, tisztító, egészséges, kellemes és jóval előnyösebb az eddig ismert legjobb fogszereknek.
OSAN-szájvíz üvegekben ára 60 kr.
OSAN-fogper dobozokban ára 44 kr.

CZERNY-féle Keleti RÓZSATEJ
A legjobb és legegészségesebb szájvíz.
1 üveg 1 frt, hozzávaló Balzsamin-szappan 30 kr. (Orientalische Rosenmilch.)

CZERNY-FELE Tanningene
a legjobb HAJFESTŐSZER sötétzókéro, barnára, és feketére.
Ára 2 frt 50 kr.

Törvényesen védve, telkisméretesen megvizsgálva, teljesen ártalmatlan.
ANTON J. CZERNY, Bécs, XVIII., Carl Ludwig Strasse 6.
Budapesti Ibraktár: **TÖRÖK JÓSEF** gyógyszerésznél Király-utca 12. és Egger-téle **Nádor-gyógytárban** Váci-körút 17., továbbá minden gyógyszer-tárban, drogoáriákban és partüzeriárakban. Szétküldés utánvétel nélkül. Megrendelések oly helyről, hol még raktár nincs, fenti cégek egyikéhez, vagy pedig közvetlenül a szállítóhoz, a Czerny-eghez intézendők. Prospektus ingyen.

KITÜNTETVE: London, Páris, Bécs, Brüsszel, Konstantinápolyban, stb.

Menyasszonyi kelengyék 100—1000 frtig.

AMERIKAI ÁRUHÁZ (Breuer-palota) Városház-tér 1. szám.

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Vászon-, rőfös-, rövid- és divatáru-czikkekben

nagy választék.

Saját gyártmányu paplanok és matraccok.

Női, férfi és gyermek-fehérnemiek gyári raktára

És-és napernyők gyári raktára.